

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ
«28» серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
РЕГІОНАЛІЗМ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»

вид дисципліни за вибором

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2025 /2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«28» серпня 2025 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Галина КУЦ, д. політ. наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин.

Програму затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол №1 від «25» серпня 2025 року

завідувач кафедри Наталія ВІННИКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

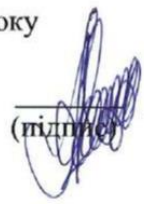
Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини» (бакалаврського рівня)

 Наталія ВІННИКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол №1 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Регіоналізм в системі міжнародних відносин» складена у відповідності з освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини» підготовки бакалавра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Регіоналізм в системі міжнародних відносин» є формування у здобувачів знань про теорії та напрямки дослідження регіоналістики у системі міжнародних відносин, тенденції та напрямки регіонального розвитку та специфіки регіональної політики, формування теоретичного базису знань для поглибленого аналізу проблематики регіоналізму в сучасних міжнародних відносинах.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Регіоналізм в системі міжнародних відносин» є:

- Ознайомлення з основними концепціями теоретиків регіоналізму, формування знань про сучасний стан регіоналістики у системі міжнародних відносин, пріоритетні напрями формування регіональної політики.

- Формування у здобувачів навичок користуватися знанням сучасних концепцій регіоналізму в системі міжнародних відносин, яке представляє науковий інструмент високої комунікативної активності, широко вводячи цей загальнозначущий аспект у вивчення та вирішення будь-якої прагматичної професійної задачі.

- Розуміння проблематики та специфіки розвитку сучасного регіоналізму в системі міжнародних відносин, використання його методик і критеріїв оцінок задля аналізу сфери міжнародних відносин з точки зору тенденцій формування регіональних політик.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	
5-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні заняття	
16 год.	год.
Семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.
Індивідуальні завдання	
-	

** у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.*

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- формування наступних спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

- формування наступних м'яких навичок (soft skills):

- Критичне та аналітичне мислення.
- Навички роботи з інформацією.
- Комунікативні навички.
- Уміння вирішувати проблеми.
- Управління часом.
- Академічна доброчесність.
- Самостійна робота.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти наступних результатів:

знання:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

уміння/навички:

РН10. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН11. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

1.8. Пререквізити: «Філософія міжнародних відносин», «Політологія», «Історія міжнародних відносин», «Теорія міжнародних відносин».

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Регіоналізм у сучасній теорії міжнародних відносин: теоретичні засади та особливості становлення.

Регіоналізм та регіоналізація: сутність та базові ознаки. Поняття регіону: сутність та базові ознаки. Глобалізація та глокалізація: співвідношення понять. Глобалізація та регіоналізація: співвідношення понять. Світ-системна теорія І. Валлерстайна (основні регіональні сегменти). Теорії «нового регіоналізму».

Тема 2. Регіоналізм та регіоналізація. Основні підходи до регіоналізації світу.

Регіоналізм та регіональні підсистеми. Геополітичні (політичні) макрорегіони та регіони світу. Соціально-економічна регіоналізація світу: основні підходи. Історико-культурна регіоналізація світу: основні підходи. Цивілізаційна регіоналізація світу: основні підходи. Військово-політичні регіони у світі. Фізико-географічна регіоналізація світу: основні підходи.

Тема 3. Регіональна політична культура та регіональна ідентичність. Бренд територій.

Регіоналізм та регіональна політична культура. Регіоналізм та регіональні ідентичності. Регіональна ідентичність: основні ідеї та підходи. Брендинг територій: сутність та основні підходи.

Тема 4. Регіоналізм і міжнародна безпека. Регіональні конфлікти.

Регіоналізм і міжнародна безпека: сутність та основні ідеї. Сутність поняття «регіональні конфлікти». Основні підходи до осмислення проблематики регіональних конфліктів у вимірах світового політичного процесу.

Тема 5. Регіональне управління: сутність та принципи.

Управління як суспільне явище. Функції управління регіональним розвитком. Регіональне управління: міжнародний вимір. Основні принципи регіонального управління: децентралізація, партнерство, субсидіарність, мобільність і адаптивність, принцип визначеної компетентності.

Тема 6. Європейська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин.

Причини і досвід регіоналізації Європейського Союзу. Європейська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин: сутність та основні ідеї.

Тема 7. Північноамериканська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин.

Північноамериканська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин: сутність та основні ідеї.

Тема 8. Близький і Середній Схід як регіональна підсистема у системі міжнародних відносин.

Близький і Середній Схід як регіональна підсистема у системі міжнародних відносин: сутність та основні ідеї.

**Тема 9. Африканська регіональна підсистема
у системі міжнародних відносин.**

Африканська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин: сутність та основні ідеї.

Тема 10. Регіональні підсистеми на пострадянському просторі.

Регіональні підсистеми на пострадянському просторі: сутність та основні ідеї.

**Тема 11. Україна в системі міжнародних відносин
(у вимірах проблематики регіоналізму).**

Регіональна політика в Україні. Реформа децентралізації в Україні. Територіальна організація влади в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо- го	у тому числі					усьо- го	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
Тема 1. Регіоналізм у сучасній теорії міжнародних відносин: теоретичні засади та особливості становлення	14	4	2	2	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Регіоналізм та регіоналізація. Основні підходи до регіоналізації світу	8	2	1	1	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Регіональна політична культура та регіональна ідентичність. Бренд територій.	14	4	2	2	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Регіоналізм і міжнародна безпека. Регіональні конфлікти	14	4	2	2	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Регіональне управління: сутність та принципи	8	2	1	1	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Європейська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	15	4	2	2	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Північноамериканська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	15	4	2	2	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Близький і Середній Схід як регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	8	2	1	1	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Африканська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	8	2	1	1	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Регіональні підсистеми на пострадянському просторі	8	2	1	1	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 11. Україна в системі міжнародних відносин (у вимірах проблематики регіоналізму)	8	2	1	1	-	4	-	-	-	-	-	-

Усього годин	120	32	16	16	-	56	-	-	-	-	-	-
---------------------	------------	-----------	-----------	-----------	----------	-----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

4. Теми семінарських, практичних занять

4.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Регіоналізм у сучасній теорії міжнародних відносин: теоретичні засади та особливості становлення	2
2	Регіоналізм та регіоналізація. Основні підходи до регіоналізації світу	1
3	Регіональна політична культура та регіональна ідентичність. Бренд територій	2
4	Регіоналізм і міжнародна безпека. Регіональні конфлікти	2
5	Регіональне управління: сутність та принципи	1
6	Європейська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	2
7	Північноамериканська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	2
8	Близький і Середній Схід як регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	1
9	Африканська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	1
10	Регіональні підсистеми на пострадянському просторі	1
11	Україна в системі міжнародних відносин (у вимірах проблематики регіоналізму)	1
	Разом	16

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Регіоналізм у сучасній теорії міжнародних відносин: теоретичні засади та особливості становлення	2
2	Регіоналізм та регіоналізація. Основні підходи до регіоналізації світу	1
3	Регіональна політична культура та регіональна ідентичність. Бренд територій	2
4	Регіоналізм і міжнародна безпека. Регіональні конфлікти	2
5	Регіональне управління: сутність та принципи	1
6	Європейська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	2
7	Північноамериканська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	2
8	Близький і Середній Схід як регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	1
9	Африканська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин	1
10	Регіональні підсистеми на пострадянському просторі	1
11	Україна в системі міжнародних відносин (у вимірах проблематики регіоналізму)	1
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин

1	Регіоналізм у сучасній теорії міжнародних відносин: теоретичні засади та особливості становлення. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Регіоналізм в системі міжнародних відносин», Тема 1.	6
2	Регіоналізм та регіоналізація. Основні підходи до регіоналізації світу. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Регіоналізм в системі міжнародних відносин», Тема 2.	4
3	Регіональна політична культура та регіональна ідентичність. Бренд територій. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Регіоналізм в системі міжнародних відносин», Тема 3.	6
4	Регіоналізм і міжнародна безпека. Регіональні конфлікти. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Регіоналізм в системі міжнародних відносин», Тема 4.	6
5	Регіональне управління: сутність та принципи. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Регіоналізм в системі міжнародних відносин», Тема 5.	4
6	Європейська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Регіоналізм в системі міжнародних відносин», Тема 6.	7
7	Північноамериканська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Регіоналізм в системі міжнародних відносин», Тема 7.	7
8	Близький і Середній Схід як регіональна підсистема у системі міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Регіоналізм в системі міжнародних відносин», Тема 8.	4
9	Африканська регіональна підсистема у системі міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Регіоналізм в системі міжнародних відносин», Тема 9.	4
10	Регіональні підсистеми на пострадянському просторі. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Регіоналізм в системі міжнародних відносин», Тема 9.	4
11	Україна в системі міжнародних відносин (у вимірах проблематики регіоналізму). <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Регіоналізм в системі міжнародних відносин», Тема 11.	4

	Разом	56
--	--------------	-----------

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентою «Регіоналізм в системі міжнародних відносин»

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН01	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання результатів дослідження на практичних, семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних завдань, залікова робота
РН06	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання результатів дослідження на практичних, семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних завдань, залікова робота
РН10	Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання результатів дослідження на практичних, семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних завдань, залікова робота
РН11	Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку,	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними,	Оцінювання результатів дослідження на

	зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	виконання ситуаційних завдань у командах, аналіз отриманих результатів.	практичних, семінарських занять; розв'язування ситуаційних завдань, залікова робота
--	---	---	---

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Регіоналізм в системі міжнародних відносин» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий.

Контроль з дисципліни складається з поточного контролю. Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних, практичних та семінарських занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході індивідуально / командної роботи здобувачів;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- оцінювання вмінь та навичок проводити фокус-групи, збирати та обробляти дані.

На семінарських та практичних заняттях здобувач може отримати від 1 до 4 балів. Максимально здобувач може отримати 60 балів в ході лекційних, практичних та семінарських занять.

Сума балів за виконані завдання на практичному занятті наведена в пункті 9. *Поточний контроль самостійної роботи* здобувачів проводиться у формі опрацювання навчальної літератури за темою, підготовки доповідей та презентацій.

Сума балів, які здобувач може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Регіоналізм в системі міжнародних відносин» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий (презентації, аналітичні доповіді). Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до контрольних цілей.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних, семінарських та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході індивідуально / командної роботи здобувачів;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі опрацювання навчальної літератури за темою, підготовки доповідей та презентацій. Сума балів, які здобувач може набрати за поточним контролем, дорівнює 60. Сума балів за виконанні завдання на семінарському та практичному занятті наведена в пункті 9.

Здобувачі, які були відсутні на лекції, семінарському чи практичному занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою. Для відпрацювання здобувач зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового **заліку** в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Регіоналізм в системі міжнародних відносин». Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем. Сума балів, які здобувач може набрати за підсумковим контролем, дорівнює 40.

Проведення заліку у вигляді залікової роботи (білети). У одному білеті запропоновано 2 питання, одне питання оцінюється у 20 балів. Загальна кількість балів за успішне виконання залікової роботи – 40.

Оцінка успішності здобувача з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок за поточним та підсумковим контролем.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання											Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
3	3	4	3	3	4	4	4	4	4	4	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 15 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів за **поточним контролем**

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми

	теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал.
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконанні завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів за 4-бальною шкалою

Рівень	Критерії оцінювання
Високий рівень 3-4 бали	Відповідь здобувача характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни, його відповіді характеризуються креативним підходом.
Середній рівень 2 бали	Відповідь здобувача характеризується повним і змістовним знанням теоретичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями. Але він допускає деякі неточності, його відповіді не характеризуються креативним підходом.
Низький рівень 1 бал	Відповідь здобувача характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так практичного матеріалу. Він допускає багато помилок у відповідях.
Незадовільний рівень 0 балів	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку.

Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст білета й оцінювання відповідей на заліку:

Теоретичне питання 1– 20 балів

Теоретичне питання 2– 20 балів

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

1-2 питання білета:

17-20 балів. Повне й глибоке володіння матеріалом дисципліни. Чітка, логічна та аргументована відповідь, викладена вільно. Демонструється системне розуміння концепцій, теорій і підходів до розуміння регіоналізму в системі міжнародних відносин. Використання коректної термінології, здатність проводити міждисциплінарні паралелі. Наявні приклади з реальної міжнародної практики (історичні факти, сучасні події, політика ключових акторів). Знання основної й додаткової літератури, вміння зіставляти різні школи та підходи. Відповідь демонструє вміння аналізувати та прогнозувати регіоналізм у вимірі міжнародних відносин.

13-16 балів. Достатнє володіння матеріалом, відповідь загалом повна й грамотно викладена. Є логічна структура, проте подекуди бракує глибини аргументації. Розкриття суті питань здійснюється більше на рівні опису, ніж аналітики. Використовується здебільшого обов'язкова література. Приклади наводяться, але вони обмежені, без ґрунтового аналізу. Виявляється загальне розуміння методів регіоналізму в системі міжнародних відносин, але слабше показано вміння порівнювати чи прогнозувати наслідки.

9-12 балів. Володіння матеріалом фрагментарне, без цілісної картини. Відповідь має поверховий характер, логіка викладу порушена. Наявні фактичні помилки або неточності у використанні термінів. Продемонстровано лише часткове знання основних концепцій. Приклади з міжнародної практики або відсутні, або випадкові й непов'язані з темою. Використовується мінімальна література (лише базова), без ознак критичного мислення. Відповідь нагадує переказ, без чіткого аналізу та прогнозування.

5-8 балів. Знання матеріалу поверхові й неповні. Відповідь фрагментарна, часто нелогічна, з численними фактологічними або термінологічними помилками. Немає уміння застосовувати методи аналізу та прогнозування з проблематики регіоналізму в системі міжнародних відносин. Приклади відсутні або неправильні. Використання літератури не підтверджується (знання виглядають неповними). Демонструється слабка грамотність, що ускладнює сприйняття відповіді.

1-4 бали. Відсутність системних знань з дисципліни. Відповідь хаотична, без розкриття суті питань. Використання термінології неправильне або взагалі відсутнє. Виявляється незнання ключових концепцій, шкіл, авторів чи подій. Відповідь не відповідає критеріям академічності, має ознаки некомпетентності. Демонструється критично низький рівень підготовки, що унеможливорює позитивну оцінку.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент, на вимогу викладача, залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

1. Зарахування сертифікованих курсів

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни.

Умови зарахування:

- Студент має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.
- За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

2. Зарахування активної участі в наукових заходах

Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, семінарах, публікацію наукових статей або тез досліджень.

Умови зарахування:

- Студент має надати офіційне звернення до викладача.
- До звернення необхідно додати підтверджуючі документи (сертифікати учасника конференції, копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).

Кількість балів:

- Участь з доповіддю на науково-практичній конференції: до 5 балів.
- Публікація тез конференції: до 5 балів.
- Публікація статті у фаховому виданні: до 10 балів.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення про зарахування додаткових балів приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна.

Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності **не може перевищувати 60 балів**.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів та 40 балів за залікову роботу. Отже, максимальна кількість балів – 100.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
0–49	не зараховано

10. Рекомендоване методичне забезпечення та література

Основна література

1. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні: наук. доп. / [Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла. – Київ : НІСД, 2020. – 153 с. – https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/decentralizatsiya-i-formuvannya-polityky-regionalnogo-rozvytku-v-ukraini_0.pdf
2. Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики : монографія / авт. кол. : [Л. В. Гонюкова, В. М. Козаков, В. А. Ребкало та ін.] ; за заг. ред. Л. В. Гонюкової, В. М. Козакова. Київ : НАДУ, 2018. 400 с.
3. Камінська Н. В. Європейська система місцевого і регіонального самоврядування та Україна : монографія. Київ : КНТ, 2014. 414 с.
4. Краснопольська Т. М. Регіональна політика ЄС: можливості використання досвіду для України. Політичне життя. 2016. № 4. С. 81-86.
5. Маковський С.О. «Регіон», «регіоналізм», «регіоналізація» в європейському контексті: у пошуку оптимальної наукової дефініції. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2014. Вип. 118. Ч. I. С. 35-50.
6. Малолітнева В. Регіоналізація і регіоналізм: співвідношення понять. Jurnalul Juridic National: Teorie Si Practica (Национальный юридический журнал: теория и практика). 2016. № 4. С. 116-118.
7. Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення / наук. ред. С. Л. Шульц. Львів, 2018. 205 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180102.pdf>
8. Keating M., Jones J. The European Union and the Regions. Oxford: Clarendon Press, 1995. 306 p.

Допоміжна література

1. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. Монографія. / Макаренко Є.А., Погорська І.І., Рижков М.М. та ін. – К. : Центр вільної преси, 2014. – 472 с. 2.
2. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти: навчальний посібник / М. Г. Капітоненко. – К. : Либідь, 2009. – 352 с.
3. Куц Г.М., Безрук О.О., Денисенко І.Д. (2025). Публічна влада в Україні в умовах воєнного стану і терористичних загроз: політико-технологічний вимір. Український політико-правовий дискурс, (11). URL: <https://ppdnz.com.ua/index.php/home/article/view/270>
4. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі / О.М. Майборода. – К. : ІПІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2015. – 408 с.
5. Матвієнко Р.О. Регіональна парадигма суспільного розвитку: сутність, зміст, роль і значення. Актуальні проблеми економіки. 2013. № 7 (145). С. 130-137.

6. Keating M. Regions and the Convention on the Future of Europe. South European Politics and Society. 2004. № 9(1). P. 192-207.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Міністерство закордонних справ України. URL: <http://mfa.gov.ua/ua>
2. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://mindev.gov.ua/>
3. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://european-union.europa.eu/index_en
5. Офіційний сайт НАТО. URL: <http://www.nato.int/>
6. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL: www.un.org

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень із заборобою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Регіоналізм в системі міжнародних відносин»: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15404>